

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Παιδικό Βιβλίο και Παιδαγωγικό Υλικό. Κατεύθυνση Παιδαγωγικό Υλικό		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Μεταπτυχιακές σπουδές (Επίπεδο 7)		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΥ4	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Εαρινό Εξάμηνο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Παιδαγωγικό Υλικό και Τέχνη		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	6 – ενιαία για το σύνολο του μαθήματος	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Γενικού και ειδικού υποβάθρου με ειδίκευση γενικών γνώσεων και ανάπτυξη δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Τα μαθήματα κορμού του Α' εξαμήνου		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://pms-pvpy.aegean.gr/katefthynsi-paidagogiko-yliko/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα</p> <p>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</p> <p>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
--

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, αναμένεται οι φοιτητές/τριες να είναι σε θέση:

Να γνωρίζουν τα ρεύματα της Ιστορίας της Τέχνης από την αρχαιότητα μέχρι τη σύγχρονη εποχή και να τα τοποθετούν χρονικά και χωρικά στα συγκεκριμένα περιβάλλοντα εντός των οποίων αναδύθηκαν.

Να αναγνωρίζουν χαρακτηριστικά παραδείγματα ρευμάτων, τεχνοτροπιών και συγκεκριμένων καλλιτεχνών και να μπορούν να τα τοποθετήσουν εντός συγκεκριμένων πλαισίων.

Να μπορούν να κατατάξουν ένα έργο τέχνης σε κατηγορίες ανάλογα με το είδος τέχνης (ψηφιδωτό, ζωγραφική, γλυπτική, χαρακτική, αρχιτεκτονική, νέα μέσα, ψηφιακή τέχνη κ.λπ.), ανάλογα με το θέμα του (ατομικό και ομαδικό πορτρέτο, τοπιογραφία, ηθογραφία, θρησκευτική τέχνη, ιστορική τέχνη, νεκρή φύση, αφηρημένη τέχνη κ.λπ.) και ανάλογα με την τεχνική του (υλικά, χρώματα, διαστάσεις).

Να κατανοούν και να μπορούν να περιγράψουν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ διαφορετικών μορφών τέχνης ανά περίοδο (π.χ. γλυπτική και αρχιτεκτονική στην Αρχαία Ελλάδα, ζωγραφική και γλυπτική στην Αναγέννηση, ποικιλότητα από τον μοντερνισμό και μετά, μη Δυτική τέχνη κ.λπ.)

Να κατανοούν και να μπορούν να υπερασπιστούν τις πολλαπλές εκφράσεις που έχει ιστορικά η τέχνη και ειδικότερα η τέχνη στη σύγχρονη εποχή (αφαίρεση, pop art, op art, περφόρμανς, εγκαταστάσεις, land art, body art, τέχνη συγκεκριμένου πεδίου, μη αναπαραστατική τέχνη, μονοχρωματική τέχνη, ψηφιακή τέχνη κ.λπ.).

Να γνωρίζουν την ιστορία του θεσμού του μουσείου και των συλλογών καθώς και τη θεωρία και την πρακτική όπως διατυπώνεται από φορείς προστασίας και ανάδειξης της παγκόσμιας, υλικής και άυλης κληρονομιάς (π.χ. ICOM, UNESCO κ.λπ.).

Να έχουν μια γενική εποπτεία των ειδών μουσείων που υπάρχουν σήμερα στον κόσμο, του έργου που επιτελούν και των διαφορετικών σκοπών, διατυπωμένων ή άρρητων, που επιδιώκουν.

Να γνωρίζουν το εύρος των θεματικών μουσείων στον ελλαδικό χώρο και τον τρόπο λειτουργίας τους.

Να γνωρίζουν τις γενικές αρχές που διέπουν σήμερα την παιδαγωγική επιστήμη ως προς τη διαχείριση και αξιοποίηση του καλλιτεχνικού έργου για ποικίλους παιδαγωγικούς σκοπούς και μαθησιακούς στόχους.

Να κατανοούν την ιστορία, την έννοια και τους τρόπους χρήσης της μουσειοσκευής σε διαφορετικά παιδαγωγικά και πολιτισμικά περιβάλλοντα.

Να μπορούν να σχεδιάσουν, να υλοποιήσουν και να αξιολογήσουν μια επίσκεψη ομάδας σε κάποιον καλλιτεχνικό χώρο.

Να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν τη χρήση μουσειοσκευών και άλλων τεχνικών επαφής με την τέχνη (αντικείμενα, επισκέψεις, περίπατοι, ομαδικά παιχνίδια κ.λπ.) σε ομαδικά πλαίσια.

Να μπορούν να αξιοποιήσουν την τέχνη για ποικίλους εκπαιδευτικούς σκοπούς όπως η κατανόηση της Ιστορίας, η εξέλιξη και κατανόηση των θετικών επιστημών, η ανάπτυξη αφηγηματικών δεξιοτήτων, η συνεργασία και η ομαδικότητα κ.λπ.

Να επιλέγουν και να προτείνουν εναλλακτικές μεθόδους προσέγγισης της τέχνης ως παιδαγωγικού υλικού με στόχο να την κάνουν πιο προσιτή και ελκυστική (κόμικς, εικονοβιβλία, animation κ.λπ.).

Να αξιοποιούν τις πολλαπλές εκδοχές και τροποποιήσεις που μπορεί να δεχθεί η τέχνη του παρελθόντος (παρωδία, παστίς, κολάζ κ.λπ.) ώστε να την κάνουν πιο προσιτή σε ειδικές και γενικές ομάδες κοινού.

Να προωθούν την κριτική και συγκριτική αποτίμηση και αξιολόγηση των καλλιτεχνικών έργων με ποικίλα κριτήρια χωρίς αισθητικούς, φυλετικούς, ηλικιακούς, εθνικούς, θρησκευτικούς, σωματικούς ή άλλους περιορισμούς.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
.....
Άλλες...
.....

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών. Αυτόνομη και ομαδική εργασία. Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα. Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του μαθήματος είναι ο σχεδιασμός παιδαγωγικού υλικού μέσω της Τέχνης. Προς τούτο, εξετάζεται η σχέση της Τέχνης με την Εκπαίδευση και η αξιοποίησή της ως μορφής άτυπης μάθησης με στόχο τον εμπλουτισμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε ποικίλα σχολικά περιβάλλοντα καθώς και σε εξωσχολικά πλαίσια γενικών και ειδικών πολιτισμικών αναφορών. Διερευνάται με ιστορικοποιημένο τρόπο η σχέση της Τέχνης και του Μουσείου με το Σχολείο, την εκπαιδευτική διαδικασία και τις εκπαιδευτικές κοινότητες και μελετώνται έννοιες όπως η μουσειοπαιδαγωγική και η πολιτιστική εκπαίδευση μέσω Τέχνης με σκοπό την χρήση της Τέχνης κάθε εποχής και είδους ως παιδαγωγικού υλικού. Αναπτύσσονται μεθοδολογικά εργαλεία εκπαιδευτικού σχεδιασμού με επίκεντρο την Τέχνη και περιγράφονται σύγχρονες παιδαγωγικές θεωρίες καθώς και θεωρίες γύρω από τον θεσμό και τη λειτουργία του μουσείου. Μέσω επίδειξης και ανάλυσης καλλιτεχνικών έργων και μουσειακού υλικού με επίκεντρο την τέχνη, μουσειοσκευών για διάφορες ηλικίες και ποικίλους αποδέκτες, παιδαγωγικού υλικού από φορείς και οργανισμούς κ.λπ. αλλά και μέσω διαλέξεων από καλλιτέχνες των οποίων το έργο μπορεί να αξιοποιηθεί εκπαιδευτικά, επιτόπιων επισκέψεων σε μουσεία της περιοχής και εικονικών επισκέψεων σε χώρους τέχνης, στόχος είναι να αποκτήσουν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές μια ικανοποιητική εποπτεία των σύγχρονων θεωριών αξιοποίησης της τέχνης με προοπτική την απόκτηση της ικανότητας σχεδιασμού ποικίλου και προσαρμόσιμου παιδαγωγικού υλικού σε διαφορετικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα και βαθμίδες. Συνοπτικά, οι ενότητες στις οποίες χωρίζεται το μάθημα είναι οι εξής: Ιστορία της Τέχνης (ρεύματα, τεχνοτροπίες, χρονική εξέλιξη, σημαντικοί καλλιτέχνες και εμβληματικά έργα), Ιστορία του Μουσείου (θεσμική διάσταση, σκοποί, σύγχρονες αντιλήψεις, είδη μουσείων), Αξιοποίηση της Τέχνης ως παιδαγωγικού υλικού σε διαφορετικά αντικείμενα από την ιστορία μέχρι τις θετικές επιστήμες και τα μαθηματικά, για ποικίλους σκοπούς (ιστορική γνώση, κατανόηση εποχών, κριτική και συγκριτική αποτίμηση, αισθητικός εμπλουτισμός, συμβολή στην αποδοχή της διαφορετικότητας και την συμπερίληψη), Κατασκευή παιδαγωγικού υλικού (μουσειοσκευή, σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση εκπαιδευτικής επίσκεψης, εικονική επίσκεψη κ.λπ.)

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>50% της διδασκαλίας γίνεται με δια ζώσης διδασκαλία, πρόσωπο με πρόσωπο σε πανεπιστημιακή τάξη ενώ το υπόλοιπο 50% γίνεται εξ αποστάσεως με σύγχρονη τηλεδιάσκεψη. Συμπληρωματικά γίνεται χρήση Διαδικτυακού Συστήματος Διαχείρισης Μάθησης (Moodle) στη βάση του μεικτού μοντέλου μάθησης (blended learning) για την επικοινωνία, τον διαμοιρασμό εκπαιδευτικού υλικού, την συνεργασία, την ανάθεση εργασιών και την διαχείριση του μαθήματος. Στις συναντήσεις για τη διδασκαλία του μαθήματος αξιοποιούνται ποικίλες μέθοδοι όπως: διάλεξη, εργασία σε ομάδες, εργαστήρια, συζητήσεις κ.ά. Σε συγκεκριμένες ενότητες του μαθήματος θα πραγματοποιηθούν σύντομες διαλέξεις καλλιτεχνών καθώς και επισκέψεις σε χώρους τέχνης.</p>												
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Καθ' όλη τη διδασκαλία του μαθήματος γίνεται χρήση Τ.Π.Ε. και ειδικότερα παρουσιάσεις μέσω ηλεκτρονικών εποπτικών εργαλείων, προβολές οπτικοακουστικού υλικού, εικονικές περιηγήσεις, διαδικτυακές ξεναγήσεις κ.λπ. ενώ οι ΤΠΕ αξιοποιούνται και στην επικοινωνία με τους/τις φοιτητές/τριες.</p>												
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i></p>	<table border="1"><thead><tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr></thead><tbody><tr><td>Τρίωρες διαλέξεις ανά εβδομάδα (συνολικά 12 διαλέξεις ανά εξάμηνο)</td><td>36 ώρες</td></tr><tr><td>Εξέταση τελικών εργασιών</td><td>3 ώρες</td></tr><tr><td>Μελέτη και ανάλυση πηγών και βιβλιογραφίας</td><td>55 ώρες</td></tr><tr><td>Μελέτη και εκπόνησης εργασίας (Project/σύνταξη δοκιμίου/Ερευνα μικρής κλίμακας κ.α.) στο πλαίσιο της τελικής αξιολόγησης για το μάθημα.</td><td>56 ώρες</td></tr><tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>150 ώρες</td></tr></tbody></table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Τρίωρες διαλέξεις ανά εβδομάδα (συνολικά 12 διαλέξεις ανά εξάμηνο)	36 ώρες	Εξέταση τελικών εργασιών	3 ώρες	Μελέτη και ανάλυση πηγών και βιβλιογραφίας	55 ώρες	Μελέτη και εκπόνησης εργασίας (Project/σύνταξη δοκιμίου/Ερευνα μικρής κλίμακας κ.α.) στο πλαίσιο της τελικής αξιολόγησης για το μάθημα.	56 ώρες	Σύνολο Μαθήματος	150 ώρες
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου												
Τρίωρες διαλέξεις ανά εβδομάδα (συνολικά 12 διαλέξεις ανά εξάμηνο)	36 ώρες												
Εξέταση τελικών εργασιών	3 ώρες												
Μελέτη και ανάλυση πηγών και βιβλιογραφίας	55 ώρες												
Μελέτη και εκπόνησης εργασίας (Project/σύνταξη δοκιμίου/Ερευνα μικρής κλίμακας κ.α.) στο πλαίσιο της τελικής αξιολόγησης για το μάθημα.	56 ώρες												
Σύνολο Μαθήματος	150 ώρες												
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p> <p><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<p>Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών βασίζεται στην παράδοση γραπτής εργασίας συγκεκριμένου μεγέθους και δομής ή εργασίας παραγωγής παιδαγωγικού υλικού. Οι εργασίες απαραίτητως συνοδεύονται από σύντομη παρουσίαση και υποστήριξη στο κοινό του μαθήματος. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητά και προσβάσιμα στους/στις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες. Είναι αναρτημένα στο moodle από την αρχή του εξαμήνου. Η αξιολόγηση του μαθήματος μπορεί να αναπροσαρμόζεται από έτος σε έτος.</p> <p>Η χρήση εργαλείων GenAI στο πλαίσιο του μαθήματος διέπεται από την υπ' αριθμ. 45/20.02.2026 απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Αιγαίου και από τις ειδικότερες οδηγίες του/της διδάσκοντα/ουσας. Ο/Η διδάσκων/ουσα προσδιορίζει το επίπεδο χρήσης GenAI (1-5) που ισχύει για το μάθημα, καθώς και τους όρους επιτρεπτής χρήσης και δήλωσής της, και ενημερώνει σχετικά τους φοιτητές/τις φοιτήτριες στην έναρξη του εξαμήνου. Η πολιτική χρήσης GenAI δύναται να διαφοροποιείται από ακαδημαϊκό έτος σε ακαδημαϊκό έτος ή/και μεταξύ μαθημάτων, ανάλογα με τους μαθησιακούς στόχους και τις απαιτήσεις του εκάστοτε μαθήματος.</p>												

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Janson H.-W. & Janson A. (2011). *Ιστορία της Τέχνης, Η Δυτική Παράδοση*. (Μετάφραση: Α. Αντωνοπούλου, Ν. Κουβαράκου). Ίων,
- Gombrich E. (2011). *Το Χρονικό της Τέχνης*. (Μετάφραση: Λ. Κάσδαγλη). ΜΙΕΤ.
- Bell J. (2009). *Καθρέφτης του Κόσμου, Μια Νέα Ιστορία της Τέχνης*. (Μετάφραση: Γ. Λαμπράκος). Μεταίχμιο.
- Δασκαλοθανάσης Ν. (2023). *Ιστορία της Τέχνης*. Utopia.
- Black G. (2014). *Το Ελκυστικό Μουσείο. Μουσεία και Επισκέπτες*. (Μετάφραση: Σ. Κωτίδου). ΠΙΟΠ.
- Σουρέφ Κ. (επιμ.) - Συλλογικό (2018). *Μουσειακοί Χώροι στον Εικοστό Πρώτο Αιώνα - Πρακτικές Διάδρασης*. Καλειδοσκόπιο.
- Τζώνος Π. (2013). *Μουσείο και Μουσειακή Έκθεση*. Εντευκτήριο.
- Νάκου Ε. (2001). *Μουσεία: Εμείς, τα Πράγματα και ο Πολιτισμός*. Νήσος.
- Μπίκος Γ., Κανιάρη Α., Λουτριανάκη-Λιόνη Β. (επιμ.) - Συλλογικό (2014). *Μουσειολογία, Πολιτιστική Διαχείριση και Εκπαίδευση*. Γρηγόρη.
- Οικονόμου Μ. (2003). *Μουσείο: Αποθήκη ή Ζωντανός Οργανισμός; Μουσειολογικοί Προβληματισμοί και Ζητήματα*. Κριτική.
- Μάργαρη Ε. (2021). *Τα Μυστικά των Εικόνων*. Historical Quest.
- Νικονάνου Ν. (2012). *Μουσειοπαιδαγωγική. Από τη Θεωρία στην Πράξη*. Πατάκης.
- Σάλλα Τ. (επιμ.) - Συλλογικό. (2011). *Σύγχρονες Προσεγγίσεις στη Διδακτική της Τέχνης*. Νήσος.
- Κεραμά Α. (2018). *Η Τέχνη ως Παιδαγωγικό Υλικό: Σχεδιασμός Μουσειοσκευής για την Ανάπτυξη της Συναισθηματικής Νοημοσύνης μέσω της Τέχνης στο Νηπιαγωγείο*. Διπλωματική Εργασία. Πανεπιστήμιο Αιγαίου.
- Έκο Ο. (επιμ.) - Συλλογικό. (2004). *Ιστορία της Ομορφιάς*. (Μετάφραση: Δ. Δότση). Καστανιώτη.
- Έκο Ο. (επιμ.) - Συλλογικό. (2007). *Ιστορία της Ασχήμιας*. (Μετάφραση: Δ. Δότση). Καστανιώτη.
- Charman L. (1993). *Διδακτική της Τέχνης, Προσεγγίσεις στην Καλλιτεχνική Αγωγή*. (Μετάφραση: Α. Λαπούρτας, Γ. Χαραλαμπίδης, Ε. Κυπραίου, Α. Βαρδάλου). Νεφέλη.